

Μονεμβασία: ο βράχος και η πόλη

Το τοπίο στη λογοτεχνία

Ελένη Σαραντίτη, *Ο κάβος του Αγίου Αγγέλου*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1999.

«...Η Ευγενία πρωτοφόρεσε το περιδέραιο ακριβώς στις 29 Σεπτεμβρίου του 1845. Μόλις έκλεισε τα δεκατέσσερα. Στην ίδια ηλικία που το πρωτόβαλε κι η μητέρα της. Η κοπέλα το περιέβαλε με θαυμασμό, μια δόση υπερηφάνειας και έξαψης, αν και όχι με τη λαχτάρα που το άγγιζε η Πελαγία. Είχε βέβαια ακούσει, όχι μονάχα μια φορά, τα σχετικά με την απόκτηση του παμπάλαιου και πανέμορφου κοσμήματος, μνημόνευε κάπου κάπου κι αυτή τον πρόωρα χαμένο κι αγιάτρευτα ερωτευμένο Θεόδωρο Μαργέτη, ο Μάρκος, ο παππούς της, όσο ζούσε τους μιλούσε για μια Εγγλέζα, μακριά στα ξένα, πολύ μακρύτερα από την Αγγλία, "ακριβώς στην άκρη του κόσμου", έλεγε, μια μικροπαντρεμένη, χιονάτη και ξανθή και ρόδινη σαν ανθισμένο δέντρο, όμορφη, να χάνεις το νου σου, όπως τον έχασε και ο Θεόδωρος, ο Μονεμβασιώτης σοιλής εξάδελφος. Αλλά αυτός, έλεγε, δεν έχασε μονάχα το νου του, έχασε και τη ζωή του από τον έρωτα. Και κρίμα που δεν βάσταξε έστω και λιγάκι παραπάνω, μπορεί και να μην πέθαινε τελικώς αν αντίκρυζε το -αλίμονο- υπερβολικά αργοπορημένο θαύμα, που έστειλε η μοίρα ένα αυγουσιτιάτικο πρωινό του 1820, όταν ο ήλιος πύρωνε το βράχο της Μονεμβάσιας και σημάδευε κατακέφαλα ανθρώπους, ζώα και φυτά. Πουθενά αεράκι, όλα τα πορτοπαράθυρα ήταν κουφωμένα, δεν είχαν πιάσει ακόμα τα μελτέμια, καθυστερούσαν εκείνη τη χρονιά, ένα μούδιασμα κατείχε τους περισσότερους, προπαντός τους ηλικιωμένους που 'μεναν στα κατώγια, φλογισμένα κι αυτά, μονάχα τα παιδιά και τα σκυλιά τριγυρνούσαν δώθε κείθε απτότητα, ερευνώντας, ψάχνοντας το καθημερινό αναπάντεχο. Και όντως ήρθε, με τη μορφή ενός κατάλευκου καμαρωτού τρικάταρτου που παρουσιάστηκε σαν να αναδύθηκε μέσα από τα κύματα ή μέσα από ένα χαμένο όνειρο. Ατάραχο. Σαν τη θάλασσα που ήταν λάδι, τις ακίνητες μουριές, τ' αμπέλια που δεν ανάσαιναν, και τον ελαιώνα πέρα από τη δημοσιά, που φρύγονταν με συνοδεία τις φωνές των τζιτζικιών. Τίποτα δεν σάλευε, σαν ο τόπος να είχε μαρμαρώσει μαγεμένος και μέσα από τα μάγια να είχε ξεπροβάλλει το ιστοφόρο, όμορφο σαν θαλασσοπούλι, νεαρό και γυαλιστερό σαν πουλάρι. Είχε καταπλεύσει, φαίνεται, από το ξημέρωμα γιατί κανένα από τα παιδιά δεν το' δε να πλησιάζει, μα ακόμα σιωπούσε, καμιά κίνηση επάνω τους κι ας μεσημέριαζε, και μονάχα οι γλάροι και οι μίχοι τράνταζαν ελαφρά τους κάβους ή τον πλωριό παπαφίγκο. Στην πρύμνη η

αγγλική σημαία κρεμόταν χαλαρή, σαν ξεχασμένη. Μα ήταν η άπνοια που την έκανε να μοιάζει μετανιωμένη και το μακρύ και κοπιαστικό ταξίδι που είχε εξαντλήσει τους πάντες μέσα στο πλεύσιμο. "Captain Morgan", τ' όνομά του.»